

პროფესიული თვითგანვითარება, როგორც მასწავლებლის მომზადების ერთ-ერთი უმნიშვნელოვანესი კომპონენტი

მოკლე შინაარსი

ტრადიციულად, ნებისმიერი საზოგადოების არსებობა შესაძლებელია მხოლოდ იმ პირობებში, თუ თავად საზოგადოების წევრები დაცევენ და განავითარებენ მასში არსებულ ფასეულობებს, ქცევის ნორმებსა და ჩვევებს, გაითავისებენ ისეთი ფენომენის როლსა და მნიშვნელობას, როგორც არის განათლება.

მასწავლებლის პროფესიულ საქმიანობაში არსებული პრობლემების აღმოფხვრის პროცესში უმნიშვნელოვანესია მაღალი ხარისხის, მოსწავლეზე ორიენტირებული ეფექტიანი სასწავლო პროცესისათვის მიმართული მასწავლებლის მომზადება.

აუცილებელია, მასწავლებლობის მსურველებმა პროფესიული მზაობისათვის მიიღონ მასწავლებლის პროფესიული და საგნობრივი სტანდარტით გათვალისწინებული ცოდნა და შესაბამისი უნარები.

ამ პროცესში კი აუცილებელია უნივერსიტეტებს მჭიდრო კავშირი ჰქონდეთ სკოლებთან, მასწავლებლის მომზადების პროგრამის კომპონენტი აქტიური სასკოლო სასკოლო პრაქტიკა იყოს. ასევე შესაძლებელია, სკოლის მასწავლებელი ამ ტიპის საქმიანობის შედეგად-სტუდენტებთან წარმართული პრაქტიკის საფუძველზე იღებდეს კრედიტებს პროფესიული განვითარების პროცესში. ვინაიდან მენტორ-მასწავლებლების პროფესიულ განვითარებაზე ზრუნავს სახელმწიფო, შესაძლებელია, სტუდენტები პრაქტიკას მენტორ-მასწავლებლებთანაც გადიოდნენ.

აღსანიშნავია, რომ ამ მიმართულებით მუშაობის პროცესში სასწავლო კურსების შემუშავებისას (როგორც საბაკალავრო, ასევე სამაგისტრო დონეებზე) აუცილებელია აქცენტები გაკეთდეს ისეთ უმნიშვნელოვანეს საკითებზე, როგორცაა, პედაგოგიური საქმიანობის მოტივაცია, სასწავლო პროცესის სუბიექტების ურთიერთქმედება, სასწავლო-პედაგოგიური თანამშრომლობა, ურთიერთობა სასწავლო პროცესში, მასწავლებლის მიერ თვითშეფასების ობიექტური სქემა და სხვა.

საკვანძო სიტყვები: მასწავლებლებელთა მომზადება, მასწავლებლის თვითშეფასება, თვითმყოფადობის განვითარება, თეორიული საფუძვლები, სასწავლო-პედაგოგიური თანამშრომლობა, შედეგების ანალიზი.

Irma Kurdadze

PROFESSIONAL SELF-DEVELOPMENT AS ONE OF THE MOST IMPORTANT COMPONENT OF A TEACHER TRAINING

Abstract

Traditionally, existence of any society is possible only in case the society members themselves protect and develop the society values, behavior standards and habits, understand the role and importance of education.

In the process of eliminating problems in the teacher professional activities, it is essential to train a teacher oriented on a student and high quality, effective teaching process.

It is necessary that the people, willing to become a teacher, obtain the professional and subject knowledge and relevant skills.

In this process, it is necessary that universities have close connection with schools. The active school practice should be a component of a teacher training program. As a result of such activity, a school teacher can get credits during the practice with the university students in the process of professional development. Since the government pays attention to mentor-teacher professional development, it is possible that the high school students have practice with the mentor-teachers.

It should be noted that during developing training courses (both - bachelor and magister levels), is necessary to focus on the most important issues, such as: “Motivation of Pedagogical Activities”, “Teaching Process Subjects Interaction”, “Teaching-Pedagogical Cooperation”, “Relationship in the Teaching Process”, “Teacher Self-assessment Objective Scheme” and etc.

Key words: Teacher training, teacher’s self-assessment objective scheme process – introduction, care for self-development, strengths and weaknesses of teacher’s professional activities, determine the current level of personal and professional skills, theoretical foundations, reflection of pedagogical activities, the result analysis.

ტრადიციულად, ნებისმიერი საზოგადოების არსებობა შესაძლებელია მხოლოდ იმ პირობებში, თუ თავად საზოგადოების წევრები დაცევენ და განავითარებენ მასში არსებულ ფასეუ-

ლობებს, ქცევის ნორმებსა და ჩვევებს, გაითავისებენ ისე თი ფენომენის როლსა და მნიშვნელობას, როგორც არის განათ-
ლება.

პედაგოგიურ-ფსიქოლოგიური კვლევების ანალიზის საფუძ-
ველზე საზოგადოებაში გამჟღავნებით მიმდინარეობს საუბარი
სკოლაში მოსწავლეთა მომზადებისა და წიგნიერების არცთუ
ძალიან მაღალ დონეზე და შესაბამისად, მოქმედ მასწავლე-
ბელთა კომპეტენციებზე (ძირითადად იკვეთება მასწავლებელთა
გარკვეული ნაწილის სტერეოტიპული შეხედულებები და კონ-
სერვატულობა, განსაკუთრებით მეთოდოლოგიასთან მიმართე-
ბაში), რაც მნიშვნელოვან სრულყოფას საჭიროებს.

ამაზე გარკვეულწილად მეტყველებს გამოცდების ეროვნუ-
ლი ცენტრის მიერ 2008-2012 წლებში ჩატარებული კვლევები
და მასწავლებელთა სასერტიფიკაციო გამოცდების შედეგები
2013 წლის ეროვნული გამოცდების მონაცემები).

მასწავლებლის პროფესიულ საქმიანობაში არსებული პრობ-
ლემების აღმოფხვრის პროცესში უმნიშვნელოვანესია მაღალი
ხარისხის, მოსწავლეზე ორიენტირებული ეფექტიანი სასწავლო
პროცესისათვის მიმართული მასწავლებლის მომზადება.

აუცილებელია, მასწავლებლობის მსურველებმა პროფესი-
ული მზაობისათვის მიიღონ მასწავლებლის პროფესიული და
საგნობრივი სტანდარტით გათვალისწინებული ცოდნა შესაბამ-
ისი უნარები.

ამ პროცესში კი აუცილებელია, უნივერსიტეტებს მჭიდრო
კავშირი ჰქონდეთ სკოლებთან, მასწავლებლის მომზადების
პროგრამის კომპონენტი აქტიური სასკოლო სასკოლო პრაქ-
ტიკა იყოს. ასევე შესაძლებელია, სკოლის მასწავლებელი ამ
ტიპის საქმიანობის შედეგად – სტუდენტებთან წარმართული
პრაქტიკის საფუძველზე იღებდეს კრედიტებს პროფესიული
განვითარების პროცესში. ვინაიდან მენტორ-მასწავლებლების
პროფესიულ განვითარებაზე ზრუნავს სახელმწიფო, შესაძლე-
ბელია, სტუდენტები პრაქტიკას მენტორ-მასწავლებლებთანაც
გადიოდნენ.

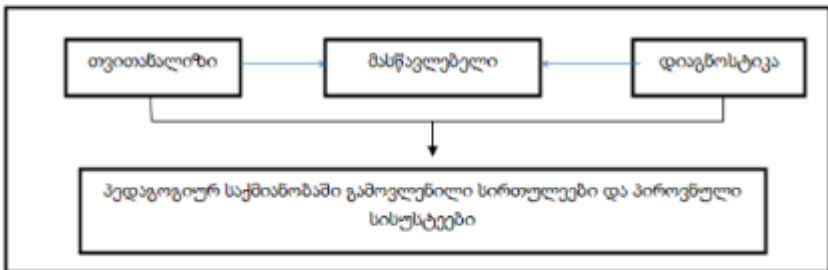
აღსანიშნავია, რომ ამ მიმართულებით მუშაობის პროცეს-
ში სასწავლო კურსების შემუშავებისას (როგორც საბაკალავ-
რო, ასევე სამაგისტრო დონეებზე) აუცილებელია აქცენტები
გაკეთდეს ისეთ უმნიშვნელოვანეს საკითებზე, როგორცაა, პედა-
გოგიური საქმიანობის მოტივაცია, სასწავლო პროცესის სუ-
ბიექტების ურთიერთქმედება, სასწავლო-პედაგოგიური თანამშ-
რომლობა, ურთიერთობა სასწავლო პროცესში, მასწავლებლის
მიერ თვითშეფასების ობიექტური სქემა და სხვა.

ფიქრობთ, განსაკუთრებული დატვირთვა მასწავლებლის მომზადების პროცესში მასწავლებლის მიერ თვითშეფასების ობიექტური სქემის დამუშავებას და დანერგვას, საკუთარ თვითგანვითრებაზე ზრუნვას უნდა მიეცეს.

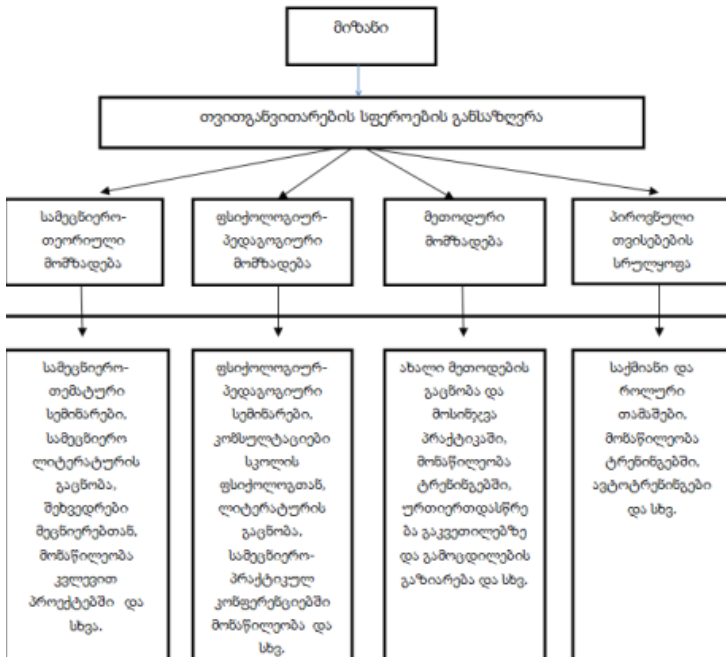
პროფესიული თვითგანვითარების გეგმის შედგენისას აუცილებელია სამი პირობის დაცვა: ამოსავალი მდგომარეობის განსაზღვრა, ანუ მასწავლებლის პროფესიული საქმიანობის ძლიერი და სუსტი მხარეების გამოვლენა, პიროვნული და საქმიანი თვისებების არსებული დონის დადგენა, იმ თეორიული საფუძვლების დამუშავება, რომლებიც მასწავლებელს პროფესიული განვითარებისა და წინსვლის საშუალებას მისცემს, საკუთარი საქმიანობის რეფლექსია, საკუთარი საქმიანობის შედეგების ანალიზი და მისი გამოყენება შემდგომის პროფესიული განვითარებისათვის.

მასწავლებლის თვითგანვითარების პროცესი ორი ეტაპისაგან შედგება. პირველ ეტაპზე ხდება საკუთარი საქმიანობის ანალიზი და სუსტი მხარეების დადგენა, აქედან გამომდინარე, საჭიროებების დიაგნოსტიკაც. მეორე – დაგეგმარების ეტაპია, რომლის დროსაც განისაზღვრება თვითგანვითარების სფეროები. მთელი ეს პროცესი შეიძლება წარმოვადგინოთ სქემის სახით, რომელზედაც კარგად ჩანს, როგორ შეიძლება ხელი შეუწყოს თავად პედაგოგმა საკუთარ პროფესიულ ზრდასა და თვითრეალიზაციას.

დიაგნოსტიკურ-ანალიტიკური ეტაპი

დაგეგმარების ეტაპი

(ინასარიძე, 2014: 8)

თვითანალიზსა და დიაგნოსტიკას და, საკუთარი საჭიროებებიდან გამომდინარე, მასწავლებელი ხელახლა გეგმავს პროფესიულ თვითგანვითარებას. ეს არის პროფესიული სრულყოფის ციკლი, რომელიც ზეადმავეალი სპირალის სახით შეიძლება წარმოვადგინოთ.

რამდენად არის მზად მასწავლებელი პროფესიული თვითგანვითარებისათვის? სპეციალისტები ამის დადგენის სხვადასხვა ხერხს გვთავაზობენ. გაგაცნობთ ერთ-ერთ ასეთ ხერხს – ანკეტირებას.

ინსტრუქცია: უპასუხეთ შემდეგ შეკითხვებს დ შეაფასეთ ქულებით. 5 – თუ მოცემული დებულება სრულად შეესაბამება რეალობას; 4 – უფრო შეესაბამება, ვიდრე არა; 3 – ნაწილობრივ შეესაბამება; 2 – უფრო არ შეესაბამება; 1 – არ შეესაბამება.

ღებულება

ქულა

მე ყოველთვის ვაფასებ საკუთარ თავს.	
მე ყოველთვის ვიტოვებ დროს თვითგანვითარებისათვის, როგორც დაკავებულნიც უნდა ვიყო სკოლისა თუ საოჯახო საქმეებით.	
წარმოქმნილი სირთულეები არ მაშინებს, პირიქით, ზრდის ჩემს აქტიურობას.	
მე ყოველთვის ვეძებ უკუკავშირს, რადგან ის მენმარება უკეთესად შევაფასო ჩემი საქმიანობა, შესაძლებლობები და პიროვნული თვისებები.	
მე ყოველთვის ვპოულობ დროს საკუთარი საქმიანობის რეფლექსიისათვის.	
მე ვაანალიზებ ჩემს ემოციებსა და გამოცდილებას.	
მე ბევრს ვკითხულობ.	
მე ხშირად ვერთვები კონსტრუქციულ კამათში ჩემთვის საინტერესო საკითხებზე.	
მე მჯერა ჩემი შესაძლებლობების.	
მე ვცდილობ, ვიყო ღია და გულწრფელი.	
მე ვაცნობიერებ იმ ზეგავლენას, რომელსაც ჩემზე ახდენენ ირგვლივ მყოფი ადამიანები.	
მე ვმართავ საკუთარ პროფესიულ განვითარებას და ვიღებ დადებით შედეგებს.	
მე სიამოვნებას მანიჭებს ახლის ათვისება.	
მე არ მაშინებს ჩემზე დაკისრებული მაღალი პასუხისმგებლობა.	
მე დადებითად შევხვდებოდი სამსახურში ჩემს დაწინაურებას.	

ქულათა ჯამის განსაზღვრით შესაძლებელია საკუთარი მზაობაობის შეფასება - თვითგანვითარებისათვის: 75-55 ქულა – აქტიური თვითგანვითარების დონე.

54-36 ქულა – თვითგანვითარების სისტემა არ არის კარგად ჩამოყალიბებული. თვითგანვითარება დამოკიდებულია გარე-

მოპირობებზე. 35-15ქულა – თვითგანვითარების პროცესი შეჩერებულია.

აღნიშნული პრობლემების ცოდნა მომავალ სპეციალისტებს დაეხმარება ობიექტურად შეაფასონ საკუთარი შესაძლებლობები, იცოდნენ თავიანთი სუსტი და ძლიერი მხარეები - ეს ყველაფერი კი ძალზედ მნიშვნელოვანია მასწავლებლის პროფესიისათვის (თვითრეგულაციისა და თვითშეფასების თავისებურებები, ემოციური გამოვლინებები, კომუნიკაციური და დიდაქტიკური უნარები).

და ბოლოს, უმაღლესი პედაგოგიური დისციპლინების განვითარებისათვის მნიშვნელოვანია მეცნიერული კვლევების (ფუნდამენტალური და გამოყენებითი) შედეგები, რაც პიროვნების სწავლებისა და აღზრდის ჭეშმარიტად მეცნიერული თეორიის შექმნის შესაძლებლობას იძლევა, ეს კი თავის მხრივ – მასწავლებლის მეთოდოლოგიური კულტურის ამაღლების საშუალებების განმსაზღვრელია, რაც საბოლოო ჯამში გვაძლევს თანამედროვე მოთხოვნების შესაბამისად აღჭურვილ მასწავლებელს – შეიარაღებულს მდიდარი მეთოდოლოგიური ცოდნით, პრაქტიკული და კვლევის კარგად განვითარებული უნარებით (საბაკალავრო და სამაგისტრო დონეზე). უფრო მაღალ დონეზე კი ისეთ სამეცნიერო-პედაგოგიური კადრების მომზადებას, რომლებიც სხვა აუცილებელ კრიტერიუმებთან ერთად დააკმაყოფილებენ პედაგოგიური კვლევის ნორმატიულ-მეთოდოლოგიურ მოთხოვნებსაც.

ბამოყენებული ლიტერატურა:

ინასარიძე, 2013 – ინასარიძე მაია, მასწავლებლის პროფესიული განვითარების სქემა, ჟურნალი მასწავლებელი, №6, 2013.

ეროვნული გამოცდების ცენტრის კვლევა, თბ., 2013

სამოქალაქო განათლება, მეთოდური გზამკვლევი, თბ., 2010.

ინასარიძე, 2014 - ინასარიძე მაია, მასწავლებლის პროფესიული განვითარების სქემა, №6, თბილისი, 2014.

<http://www.w3.org/WAI/RC/tools/complete;> <http://www.abilitynet.org.uk/mcmw/>